

Hof van Cassatie, arrest van 7 november 2016

Financiële schade ten gevolge van een betaling – Onrechtmatige daad – Verordening 44/2001 (Brussel I) – Artikel 5, 3 – Plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan – Plaats van de bankrekening van diegene die de betaling heeft verricht – Belgische rechter bevoegd

Dommage financier résultant d'un paiement – Responsabilité extra-contractuelle – Règlement 44/2001 (Bruxelles I) – Article 5, 3 – Localisation du fait dommageable – Localisation du compte bancaire de la personne qui a effectué le paiement – Juge belge compétent

Nr. C.16.0200.N

Lodi Trading Company bv, vennootschap naar Nederlands recht, met zetel te 3237 KC Vierpolders (Nederland), Groene Kruisweg 2,

eiseres,

vertegenwoordigd door mr. Paul Wouters, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 3000 Leuven, Koning Leopold I-straat 3, waar de eiseres woonplaats kiest,

tegen

1. **M.M.,**
2. **P.V.,**
3. **F.V.,**
4. **J.V.,**
5. **W.V.,**

verweerders,

vertegenwoordigd door mr. Martin Lebbe, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 1050 Brussel, Louizalaan 106, waar de verweerders woonplaats kiezen.

I. Rechtspleging voor het Hof

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het hof van beroep te Gent van 8 december 2015.

De zaak is bij beschikking van de eerste voorzitter van 5 oktober 2016 verwezen naar de derde kamer.

Raadsheer Koen Mestdagh heeft verslag uitgebracht. Advocaat-generaal Ria Mortier heeft geconcludeerd.

II. Cassatiemiddel

De eiseres voert in haar verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, een middel aan.

III. Beslissing van het Hof

Beoordeling

Eerste onderdeel

1. De appelrechter oordeelt dat:

- *"de betaling gebeurde met het oog op het ontvangen van een vermeende erfenis. (...) Het is naar het oordeel van het [hof van beroep] manifest dat de betaling uitgelokt werd in het kader van een internationale oplichting";*
- *"de betaling [niet] vrijwillig gebeurde omdat zij door de oplichters uitgelokt was door misleiding en bedrog";*
- *"[de eiseres] er niet in slaagt [haar] relaas geloofwaardig te maken aan de hand van ernstige, objectieve en verifieerbare gegevens. [De eiseres] kan daardoor niet beschouwd worden als een ware schuldeiser";*
- *"dit uit de volgende gegevens volgt: daar waar [de eiseres] beweert dat tegenover elke verscheping een betaling vooraf moet gaan, bewijst ze geen concrete levering ten bedrage van 155.500 USD; daar waar [de eiseres] beweert dat tegenover elke verscheping een betaling vooraf moet gaan, blijkt uit de debiteurenkaart van de beweerde Soedanese klant dat deze ruim 2 miljoen euro openstaande schulden heeft; daar waar [de eiseres] beweert dat tegenover elke verscheping een betaling vooraf moet gaan, worden geen met facturen corresponderende betalingen aangetoond; het verhaal van de werking van de Nigeriaanse banken en de wisselkantoren wordt niet gestaafd aan de hand van bewijsstukken; er is tegenspraak in het relaas van [de eiseres] waar er enerzijds sprake is van een Soedanese zakenrelatie en anderzijds deze klant een bedrijf uit Nigeria is; er worden geen concrete vervoersdocumenten of douanedocumenten voorgelegd; er ligt geen bewijs voor van de beweerde aankondiging van een betaling van 155.500 USD";*
- *"[de verweerders] na het stellen van hun vordering opnieuw meermaals door de oplichters werden gecontacteerd met de werkelijke bedoeling de aanspraken ten aanzien van [de eiseres] te doen stopzetten";*
- *"deze gegevens naar het oordeel van het hof voldoende elementen opleveren die het vermoedenbewijs verantwoorden dat de [eiseres] niet te goeder trouw is".*

2. Anders dan waarvan het onderdeel uitgaat, heeft de appelrechter wel vastgesteld dat de eiseres iets te maken heeft met de oplichting.

Het onderdeel berust op een onjuiste lezing van het arrest en mist mitsdien feitelijke grondslag.

Tweede onderdeel

3. Krachtens artikel 5.3 EEX-Verordening kan een persoon die woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat, in een andere lidstaat worden opgeroepen, ten aanzien van verbintenissen uit onrechtmatige daad, voor het gerecht van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan of zich kan voordoen.

4. Volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie moet deze bepaling autonoom worden uitgelegd (arresten 189/87, *Kalfelis*, 27 september 1988; C-51/97, *Réunion européenne SA*, 27 oktober 1998; C-167/00, *Henkel*, 1 oktober 2002; C-548/12, *Brogstetter*, 13 maart 2014; C-375/13, *Harald Kolossa*, 28 januari 2015; C-12/15, *Universal Music International Holding BV*, 16 juni 2016).

5. Als plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan, moet, volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie, worden begrepen hetzij de plaats van de veroorzakende gebeurtenis die aan de schade ten grondslag ligt, hetzij de plaats waar de schade is ingetreden (arresten C-21/76, *Bier*, 30 november 1976; C-51/97, *Réunion européenne SA*, 27 oktober 1998; C-375/13, *Harald Kolossa*, 28 januari 2015; C-12/15, *Universal Music International Holding BV*, 16 juni 2016).

6. In het arrest C-375/13, *Harald Kolossa*, van 28 januari 2015 heeft het Hof van Justitie geoordeeld dat "*met de uitdrukking 'plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan' niet wordt bedoeld op de plaats waar de verzoeker woont enkel op grond dat deze aldaar financiële schade heeft geleden die voortvloeit uit het in een andere verdragsluitende staat ingetreden en door hem geleden verlies van onderdelen van zijn vermogen (arrest Kronhofer, C-168/02, punt 21(...); daarentegen is de bevoegdheid van die gerechten gerechtvaardigd voor zover de woonplaats van de verzoeker inderdaad de plaats is van de schadebrengende gebeurtenis of het intreden van de schade*"

Het Hof van Justitie heeft in dat kader geoordeeld dat, in de omstandigheden van deze zaak, "*de schade zich voordoet op de plaats waar de belegger [d.i. de verzoeker] ze ondervindt*" en dat "*de gerechten van de woonplaats van de verzoeker - uit hoofde van het intreden van de schade - bevoegd zijn om van een vordering [uit onrechtmatige daad] kennis te nemen, onder meer wanneer die schade zich rechtstreeks voordoet op een bankrekening van die verzoeker bij een in het rechtsgebied van die gerechten gevestigde bank*"

7. Hieruit volgt aldus dat wanneer in de omstandigheden van de zaak vaststaat dat de schade, bestaande in het verlies van onderdelen van het vermogen, is ingetreden ten gevolge van een betaling, deze schade zich rechtstreeks voordoet op de plaats van de bankrekening van de verzoeker die de betaling heeft verricht, zodat de gerechten van die lidstaat rechtsmacht hebben.

8. Het onderdeel dat ervan uitgaat dat de schade zich in dat geval voordoet op de plaats van de bankrekening van de begunstigde, omwille van het enkele feit dat het tijdstip van de betaling naar intern recht samenvalt met het ogenblik waarop de bankrekening van de begunstigde gecrediteerd wordt, faalt naar recht.

Derde onderdeel

9. De appelrechter oordeelt, enerzijds, dat jegens de eiseres een verbintenis uit onrechtmatige daad bestaat in de zin van artikel 5.3 EEX-Verordening en, anderzijds, dat de schade in België is ingetreden.

Deze zelfstandige, tevergeefs bekritiseerde redenen, dragen de beslissing dat de Belgische hoven en rechtbanken rechtsmacht hebben.

10. Het onderdeel dat opkomt tegen een overtollige reden, kan niet tot cassatie leiden en is mitsdien, bij gebrek aan belang, niet ontvankelijk.

Dictum

Het Hof,

Verwerpt het cassatieberoep.

Veroordeelt de eiseres tot de kosten.

Bepaalt de kosten voor de eiseres op 2.331,01 euro.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, derde kamer, samengesteld uit sectievoorzitter Beatrijs Deconinck, als voorzitter, sectievoorzitter Alain Smetryns, en de raadsheren Koen Mestdagh, Geert Jocqué en Antoine Lievens, en in openbare rechtszitting van 7 november 2016 uitgesproken door sectievoorzitter Beatrijs Deconinck, in aanwezigheid van advocaat-generaal Ria Mortier, met bijstand van griffier Vanessa Van de Sijpe.

